

SET-D

Roll No.

Total No. of Printed Pages—8

713/626 R/E
(Regular/Ex-Regular)

OS/ES

(Arts/Science)

(For Students registered in 2021 and 2022)

2 0 2 4 (A)

OPTIONAL SANSKRIT (OS)/
ELECTIVE SANSKRIT (ES)

ARTS/SCIENCE

Full Marks : 100

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer all questions as per directions
given under each Group

*Candidates are required to give their answers in their
own words as far as practicable*

*Short-type questions are to be answered
serially and continuously*

/346-D

(Turn Over)

GROUP—A

1. (क) एकेन (1) पदेन उत्तरं लिखत— 1×2=2
- (i) प्रेक्षावती कस्य भगिनी?
- (ii) उदयनः कस्य देशस्य राजा?
- (ख) एकेन (1) पदेन उत्तरं लिखत— 1×3=3
- (i) का अकाले फलदायिनी?
- (ii) 'सौरभेयी' इत्यस्य कः अर्थः?
- (iii) कः राजा स्वयंवरे महीपालान् आजुहाव?
- (ग) संक्षेपेण उत्तरं लिखत— 2
- स्मण्वान् कथं नरपतिं परिचरति स्म?
- अथवा
- दुःखं कथं नवत्वं याति?
- (घ) संक्षेपेण उत्तरं लिखत— 2
- कीदृशं मित्रं वर्जयेत्?
- अथवा
- कीदृशी दमयन्ती रङ्गं प्रविवेश?

(ड) उत्तरं लिखत—

3

पद्मावतीसमीपे न्यासरूपेण वासवदत्ता कथं न्यस्ता?

अथवा

विदूषकः मुखतोरणमालां सर्परूपेण कथं ज्ञातवान्?

(च) उत्तरं लिखत—

3

कुतो विद्यार्थिनः सुखम्—सप्रसङ्गम् आलोचयत।

अथवा

धेनोः मार्गं का कथम् अन्वगच्छत्?

(छ) शुद्धम् उत्तरं चिनुत—

1×3=3

(i) _____ कन्येयं दृष्टधर्मप्रचारा।

(धीरा, वीरा, शान्ता)

(ii) अनेन _____ व्याक्षिप्तं मे मनस्त्वया।

(परिणामेन, परिहासेन, परिवादेन)

(iii) स्त्रीस्वभावस्तु _____ ।

(कातरः, चञ्चलः, विक्रवः)

(ज) शुद्धम् उत्तरं चिनुत—

1×2=2

(i) देशकालबलं _____ सर्वकार्याणि साधयेत्।
(स्मृत्वा, लब्ध्वा, ज्ञात्वा)

(ii) शुश्राव कुशेषु _____ स्वमुच्चैः।
(यशः, गुणं, हितं)

GROUP—B

2. (क) द्वयोः (2) स्त्रीप्रत्यये रूपं लिखत—

1×2=2

(i) विद्वस्

(ii) भव

(iii) स्यल (अकृत्रिमा भूमिः)

(ख) उत्कलभाषया आङ्गलभाषया वा अनुवादं कुरुत—

4

प्रद्वेषो बहुमानो वा सङ्कल्पादुपजायते।
भर्तृदाराभिलाषित्वादस्यां मे महती स्वता॥

अथवा

अहो वत विचित्राणि चरितानि महात्मनाम्।
लक्ष्मीं तृणाय मन्यन्ते तद्दारेण नमन्ति च॥

(ग) चतुर्णां (4) वाक्यानां संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत—

$1\frac{1}{2} \times 4 = 6$

(i) Nature has created beautiful environment.

ପ୍ରକୃତି ମନୋରମ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି।

(ii) Shakuntala was born in the lap of the nature.

ଶକୁନ୍ତଳା ପ୍ରକୃତି କୋଳରେ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲେ।

(iii) Shakuntala looked after the plants.

ଶକୁନ୍ତଳା ବୃକ୍ଷମାନଙ୍କର ଯତ୍ନ ନେଇଥିଲେ।

(iv) She looked on creepers as her sisters. <https://www.odishaboard.com>

ସେ ଲତାମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଭଉଣୀ ପରି ଦେଖୁଥିଲେ।

(v) Anasuya and Priyamvada were her friends.

ଅନସୂୟା ଓ ପ୍ରିୟାଂବଦା ତା'ଙ୍କର ସଖୀ ଥିଲେ।

(vi) All of them grew up together in the hermitage.

ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ରମରେ ଏକାଠି ବଢ଼ିଥିଲେ।

(घ) द्वयोः (2) प्रश्नयोः उत्तरं लिखत— 5×2=10

- (i) स्वप्नवासवदत्तस्य प्रथमाङ्के तपोवनदृश्यं वर्णयत।
- (ii) पद्मावतीपरिणयप्रसङ्गं वर्णयत।
- (iii) कथमयं षष्ठः शरः पातितः—सप्रसङ्गम् आलोचयत।
- (iv) षष्ठाङ्के चित्रफलकावृत्तान्तम् आलोचयत।

(ङ) द्वयोः (2) प्रश्नयोः उत्तरं लिखत— 5×2=10

- (i) चाणक्यनीतिमनुसृत्य विद्यायाः महत्त्वं वर्णयत।
- (ii) भूपतिः कथं नन्दिनीं छाया इव अन्वगच्छत्?
- (iii) सुदक्षिणादिलीपयोर्मध्ये नन्दिनी कथं शुशुभे?
- (iv) स्वयंवरसमये दमयन्ती कथं सन्देहमुक्ता जाता?

(च) यथानिर्देशं शब्दानां रूपाणि लिखत— 1×4=4

- (i) देव—चतुर्थी-एकवचने
- (ii) कवि—द्वितीया-बहुवचने
- (iii) राजन्—षष्ठी-एकवचने
- (iv) वारि—तृतीया-बहुवचने

(छ) यथानिर्देशं धातूनां रूपाणि लिखत—

1×4=4

(i) भू—लटि प्रथमपुरुष-बहुवचने

(ii) गम्—लृटि मध्यमपुरुष-एकवचने

(iii) कृ—लोटि उत्तमपुरुष-एकवचने

(iv) नी—लडि प्रथमपुरुष-बहुवचने

GROUP—C

3. (क) द्वयोः (2) विग्रहवाक्यं समासनाम च लिखत—

2×2=4

(i) सिद्धवाक्यानि

(ii) कामसमः

(iii) अपांसुलानाम्

(ख) लावाणकग्रामदाहवृत्तान्तं वर्णयत।

4

अथवा

कौतुकमालिकागुम्फनप्रसङ्गम् आलोचयत।

(ग) सरलार्थं लिखत—

6

कोऽतिभारः समर्थानां किं दूरं व्यवसायिनाम्।
को विदेशः सुविधानां कः परः प्रियवादिनाम्॥

अथवा

यं यं हि ददृशे तेषां तं तं मेने नलं नृपम्।
सा चिन्तयन्ती बुद्ध्वाथ तर्कयामास भाविनी॥

(घ) स्वप्राङ्गस्य सारं लिखत।

10

(ङ) सम्राट् कथं धेनोः सेवार्थं तत्परः अभूत्?

10

(च) रेखाङ्कितपदानां सकारणं विभक्तिनिर्णयं कुरुत—

1×3=3

(i) सर्वं सत्ये प्रतिष्ठितम्।

(ii) स्ववीर्यगुप्ता हि मनोः प्रसूतिः।

(iii) तत् प्रत्ययात् कृतमिदम्।

(छ) सन्धिविच्छेदं कुरुत—

1×3=3

(i) सुखमर्थः

(ii) नास्ति

(iii) ऋषेर्मुमोच

***